

ВЕЛИКО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Стенографски дневник

НА

109. заседание

Сряда, 22 октомври 1947 г.

(Открито в 16 ч. 5 м.)

Председателствувал подпредседателят Атанас Драгиев. Секретар: Димитър Георгиев.

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.		Стр.
Съобщения:		съветската гражданка Мария Ефтимовна Сафонова —	
Отпуски	597	Неинская. (Приемане)	597
Предложения	597	2. Законопроект за Държавното издателство при Министер-	
Законопроект	597	ството на народното просвещение. (Второ чesене)	598
По дневния ред:		Дневен ред за следващото заседание	599

По дневния ред:

1. Предложение за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народното просвещение

Председателствуваш Атанас Драгиев: (Звъни) Има нужното число народни представители. Обявявам заседанието за открито.

(От заседанието отсъствуват следните народни представители: д-р Александър Георгиев, Александър Ковачев, Анастасия Вълкова, Ангел Бъчваров, Ангел п. Илчев, Ангел Крайчев, Андрей Михайлов, Асен Чапкънов, Атанас Биволарски, Ахмед Якубов, Боню Пенчев, Борис Бонов, Борис Николов, Борис Тасков, Васил Горанов, Васил Павурджиев, Васил Иванов Василев, д-р Васил Ханджиев, Витко Иванов, Вълчо Цанков, Вяра Начева, Генчо Райков, Георги Генев, Георги Колез Петков, д-р Георги Петков, Горан Ангелов, Грудн Атанасов, Грую Папукчиев, Деню Попов, Димитър Чорбаджиев, Димитър Греков, Димитър Нейков, Димитър Стойков, Димо Костадинов, Дойчо Чолаков, Дочо Шипков, Евлогн Алексов, Екатерина Аврамова, Емилка Живкова, Ефрем Митев, Жейка Хардалова, Желю Иванов Тончев, Запрян Ташев, Иван Димитров, Иван п. Димитров, Иван Попов, Иван Делев, Иван Ников, Иван Зурлов, Иван Кишмеров, Иван Мамирев, Иван Тодоров, Илия Радков, Исмаил Сарходжов, Йордан Петков, Йордан Попов, Костадин Диклиев, Крум Милушев, Крум Кюляков, Кръстю Стойчев, Кръстю Недков, Кръстю Добрев, Лалию Ганчев, Любен Гумеров, Магда Димитрова, Макра Гюлева, Маржи Шиваров, Марин Маринов, Мата Тюркеджиева, Неделчо Шарабов, Недю Жеков, Недялка Душкова, д-р Ненчо Николов, Никола Радгачов, Никола Палагачев, Никола Дрънговски, Никола Айлъков, Никола Палагачев, Никола Янев, Пеко Таков, Пело Пеловски, Петко Кунин, Петко Търпанов, Петър Дешков, Петър Бомбов, Петър Братков, Петър Йовчев, Петър Козачев, д-р Петър Попсавов, Петър Янчев, Първа Димитрова, Руся Петкова, Сабри Мехмедов, Сава Дълбоков, Слави Пушкарков, Спас Николов, Спаса Воденичарска, Станка Христова, Стела Благоева, Стойне Лисийски, Стойно Гяуров, Стою Неделчев, Стоян Гюров, Стоян Павлов, Тано Цолов, Тодор Атанасов, Тодор Кордовски, Тодор Павлов, Тодор Гичев, Тодор Янакиев, Христо Джонджоров, Христо Гюлеметов, Цанко Козлов, Черню Николов, Юсеин Шолев, Юсни Еминов, Яна Манева, Янчо Георгиев, Янко Марков и Янко Комитов)

Съобщавам на г-да народните представители, че председателството е разрешило отпуски на следните народни представители: Ангел Крайчев — 4 дни, Васил Василев Диков — 1 ден, Васил Павурджиев — 3 дни, Димо Атанасов — 3 дни, Йорданка Долапчиева 1 ден, Пеко Таков — 2 дена, Петко Кунин — 4 дни, Петър Янчев — 3 дни, Рада Ноева — 2 дена, Тодор Живков — 2 дена, Черню Николов — 2 дена, Георги Босолов — 1 ден, Димитър Паунов — 2 дена, Стойчо Рамков — 2 дена, д-р Димитър Хаджиев 1 ден, Тодор Кордовски 4 дни, Атанас Минков — 1 ден.

Съобщавам на г-да народните представители, че в бюрото са постъпили следните предложения и законопроекти:

От Министерството на електрификацията, водите и природните богатства — предложение за одобряване на сключената в София на 16 юли 1947 г. спогодба за обмяна на електрическа енергия между Румъния и Народната република България.

От Министерството на финансите — предложение за опрощаване на сумата 15.000.000 лв., която Националният комитет на Отечества фронт дълаж към Министерството на информацията и изкуствата п за намаление със същата сума задължението на последното към Столичната митница.

От същото министерство — законопроект за изменение някои от бюджетите на министерствата и дирекциите за 1947 бюджетна година.

Тия предложения и законопроектът ще бъдат раздадени на г-да народните представители и вписани в дневния ред на следващото заседание.

Пристъпваме към днешкашния дневен ред, точка първа:

Одобрене предложението за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народното просвещение съветската гражданка Мария Ефтимовна Сафонова — Неинская.

Моля г-н секретаря да прочете предложението.

Секретар Димитър Георгиев (к):

„МОТИВИ

към проекторешението за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народното просвещение съветската гражданка Мария Ефтимовна Сафонова — Неинская

Г-да народни представители! Мария Ефтимовна Сафонова Неинская, жителка на гр. Перник, по произход рускиня, съветска гражданка, е завършила двегодишен учителски институт в Съветския съюз със специалност руски език и литература и е придобила право на редовна учителка по руски език в първите седем класа на средното училище. Тя притежава съветска диплома, издадена в гр. Самарканд — Узбекската ССР — през 1940 г. и има учителска практика в съветски средни училища.

Пред вид на това, че се чувства голяма нужда от квалифициран учителски персонал по руски език за нашите средни училища, смятам, че би било в интереса на учебното дело, Мария Ефтимовна Сафонова Неинская да бъде привлечена като щатна преподавателка в нашите средни училища, тъй като тя има нужната подготовка за преподаване на руски език.

При наличността на горното, моля да одобрите представеното проекторешение за приемане Мария Ефтимовна Сафонова Неинская на държавна служба за срок от три години, като го гласувате.

Гр. София, 23 септември 1947 г.

Министър на народното просвещение: Д-р Минчо Нейчев

РЕШЕНИЕ

за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народното просвещение съветската гражданка Мария Ефтимовна Сафонова Неинская

Разрешава се на Министерството на народното просвещение да приеме на държавна служба по своето ведомство за срок от три години, смятан от 15 септември 1947 г. до 14 септември включително 1950 г., Мария Ефтимовна Сафонова Неинская, по народност рускиня, съветска гражданка, като учител по руски език в народна гимназия с предвиденото в бюджета на държавата възнаграждение.

Ако през течение на тригодишния срок се яви при равен ценз кандидат български гражданин, предпочитание се дава на последния.

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които приемат предложението за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народното просвещение съветската гражданка Мария Ефтимовна Сафонова Нениска, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към точка втора от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за Държавното издателство при Министерството на народното просвещение.

Моля докладчика да докладва законопроекта.

Докладчик Данчо Димитров (к): (Чете)

„ЗАКОН

за Държавното издателство при Министерството на народното просвещение.“

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които приемат заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Данчо Димитров (к): (Чете)

„Глава I

Общи разпоредения

Чл. 1. При Министерството на народното просвещение се учредява издателство с наименование Държавно издателство „Народна просвета“, със седалище София.

Държавното издателство се организира на началата на самоиздръжка и представлява отделна юридическа личност.

Законът за самоиздръжка на държавните и държавно-автономните стопански предприятия и правилникът за прилагането му важат и за държавното издателство.

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които приемат чл. 1, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Данчо Димитров (к): Комисията направи промени в текста на точка „е“ на чл. 2 и той добива следната редакция: (Чете)

„Чл. 2. Държавното издателство има за цел:

- а) да издава учебници, педагогически ръководства и учебни помагала за всички видове и степени учебни заведения в републиката;
- б) да издава научна и художествена литература и книги във връзка с учебната програма;
- в) да издава книги и периодични издания за деца, юноши и младежи;
- г) да изработва училищни помагала за обзавеждане кабинети, лаборатории и други, както и формуляри, дневници, главни книги и други подобни за всички учебни заведения в републиката;
- д) да изработва тетрадки, блокчета, географски карти, глобуси, картини за същите учебни заведения и други подобни, и
- е) да произвежда и търгува с книжарски материали и хартия.“

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които приемат чл. 2 така, както се докладва от докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Данчо Димитров (к): В алинея втора на чл. 3, в която се посочват издателствата на детски книги, комисията прибавя и „Камарата на народната култура“. При това положение чл. 3 добива следната редакция: (Чете)

„Чл. 3. Държавното издателство „Народна просвета“ има изключително право да издава и изработва изобретения в букви „а“, „г“ и „д“ на чл. 2 произведения и помагала. Това не засяга правата на университетските издателства и издателството на фонда за подпомагане бедни студенти.

Книги, списания, вестници, картини и други, както и отделни и други издания за деца, юноши и младежи, могат да издават само Държавното издателство „Народна просвета“, Детиздат при Върховния съвет „Септемврийче“, Ц. К. на демократичната младеж, „Народна култура“ — кооп. съдружения на народните читалища и кооперации и Камарата на народната култура. Обществени организации, които имат пряка връзка с възпитанието на децата, юношите и младежите, могат също да издават книги и периодични издания за тях с предварително разрешение от министъра на народното просвещение.

Изобретения в алинея втора издания се одобряват от Министерството на народното просвещение съгласно специален правилник, одобрен от министър на народното просвещение и публикуван в „Държавен вестник“. В същия правилник се определят размерите на таксите, които Министерството на народното просвещение събира за одобряването на изданията.

Никоя печатница не може да печата издания, предназначени за деца, юноши и младежи, които не са одобрени съгласно предходната алинея.“

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които приемат чл. 3 така, както се докладва от докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Данчо Димитров (к): (Чете)

„Чл. 4. Министерството на народното просвещение упражнява върховен надзор над всички книги, списания, картини, вестници и други за деца, юноши и младежи, както и на отделите в други издания за деца, юноши и младежи.

Министерството на народното просвещение може да оттегли във всяко време дадено разрешение или одобрение за издаването на периодични издания за деца, юноши и младежи, ако не се спазват изискванията на специалния правилник.“

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които приемат чл. 4 така, както се прочете от докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Данчо Димитров (к): (Чете)

„Чл. 5. В случай на нужда министърът на народното просвещение, по доклад на главния директор, респективно директора на Държавното издателство, може да разреши на други издателства да издават и изработват учебни и училищни помагала.

Внос на училищни помагала може да става само със съгласието на Държавното издателство.“

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които приемат чл. 5 така, както се прочете от докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Данчо Димитров (к): (Чете)

„Чл. 6. Учебниците и учебните помагала, според това за кои учебни заведения се отнасят, се одобряват от съответното министерство по специален правилник и се изпращат за издаване в издателството. Авторите им получават еднократно възнаграждение съгласно тарифата на Държавното издателство, одобрена от Министерския съвет.“

Във второто изречение на чл. 6, комисията залича думата „еднократно“.

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които приемат чл. 6 така, както се докладва от докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Данчо Димитров (к): (Чете)

„Чл. 7. Автори, които произведения или части от тях са поместени в учебници или учебни помагала, ако не са загубили авторско право по силата на закона за авторското право, получават възнаграждение съгласно тарифите на издателството, одобрени от Министерския съвет.

Държавното издателство може да издава произведения на български автори, които са предвидени за изучаване по програмата за български език и литература, без да е необходимо съгласието на автора или на наследниците му. Авторите, наследниците или правоприменниците им на друго основание получават съответно възнаграждение по таблицата за авторските хонорари, одобрена от Министерския съвет.

Държавното издателство не дължи никакво обезщетение на издателствата, на които е отстъпено с договор авторското право върху тези произведения.“

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които приемат чл. 7 така, както се прочете от докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Данчо Димитров (к): (Чете)

„Чл. 8. В правилника за приложението на настоящия закон се определят лицата и учрежденията, които получават безплатно изданията на държавното издателство.“

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които приемат чл. 8 така, както се прочете от докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Данчо Димитров (к): След чл. 8 комисията прибавя нов чл. 9. (Чете)

„Чл. 9. Министерският съвет, по доклад на министъра на народното просвещение, отчуждава изцяло или отчасти в полза на държавното издателство печатарски, цинкографски, литографски, офсетни и книговежки предприятия и работилници за изработване на учебни и училищни помагала и книжарски материали. Постановлението на Министерския съвет се обнародва в „Държавен вестник“. Веднага след обнародването Държавното издателство приема отчужденото предприятие с оглед по административен ред.

Размерът на обезщетението, което ще трябва да се плати на правоимците от Държавното издателство, ще се определи от комисия, съставът на която се посочва в постановлението за отчуждаването.

Решението на комисията може да се обжалва пред областния съд в двуседмичен срок от съобщението за извършената оценка. Жалбите се подават чрез Държавното издателство.

Определението на областния съд може да се обжалва по касационен ред пред Върховния административен съд в двуседмичен срок от съобщението, че то е прието.“

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които приемат новия чл. 9 така, както се докладва от докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Данчо Димитров (к): Чл. 9 става чл. 10. (Чете)

„Глава II

Управление и контрол

Чл. 10. В управителните си функции главният директор, респективно директорът, се подпомага от съвещателен комитет, състоящ се от шест до осем души, назначени от министъра на народното просвещение, от които най-малко трима измежду висшия персонал на същото министерство, и главния директор, респективно директора на издателството, който председателствува заседанията.

Съвещателният комитет следи за правилното, своевременно и целесъобразно изпълнение на годишния производствено-финансов план, дава препоръки за съставянето и осъществяването на плана и дава мнение по всички въпроси, поставени му от министъра на народното просвещение или от главния директор, респективно директора на издателството.

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които приемат чл. 10 така, както се прочете от докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Данчо Димитров (к): Чл. 10 става чл. 11. (Чете)

Чл. 11. По предложение на съвещателния комитет министърът на народното просвещение назначава комисии, съставени от специалисти, които дават мнение за съставянето на годишния производствено-финансов план.

Препоръките на тези комисии се разглеждат от съвещателния комитет.

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които приемат чл. 11 така, както се прочете от докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Данчо Димитров (к): Чл. 11 става чл. 12. (Чете)

„Глава III

Разпределение на чистата печалба

Чл. 12. Чистата печалба, след покриване разходите за издръжка, лихвите за заеман капитал и амортизацията на движимите и недвижими имоти, се разпределят, както следва:

- 1) 15% за резервен фонд;
- 2) 5% за фонд „Премии и награди“;
- 3) 10% за фонд „Социални мероприятия и подобрене бита на работниците и служителите в предприятието“;
- 4) 5% за фонд за набавяне учебници и учебна помагала на бедни ученици и студенти;
- 5) 10% за фонд „Възстановяване сгради, машини, инсталации, съоръжения, инструменти и др.“;
- 6) останалата част от чистата печалба се внася в полза на фонда „Ново строителство и разширение на съществуващи предприятия.“

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които приемат чл. 12 така, както се прочете от докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Данчо Димитров (к): Чл. 12 става чл. 13. (Чете)

„Глава IV

Наказателни разпоредения

Чл. 13. Който издава, изработва, печати или разпространява изобретения в чл. 2, букви „а“, „в“, „г“ и „д“, помагала без спазване на постановленията на този закон, се наказва с глоба от 10.000 до 500.000 лева в полза на държавното съкровище и конфискация на

инкриминираните издания и помагала в полза на Държавното издателство, освен в случаите, в които с друг закон се предвиждат по-големи наказания.

Глобата и конфискацията се налагат с наказателно постановление от министъра на народното просвещение, въз основа на акт, съставен от органите на Министерството на народното просвещение, Държавното издателство или Народната милиция.

Наказателното постановление може да се обжалва по реда на кв. VI, гл. V от закона за наказателното съдопроизводство.

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които приемат чл. 13 така, както се прочете от докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Данчо Димитров (к): Чл. 13 става чл. 14. (Чете)

„Глава V

Преходни разпоредения

Чл. 14. За приложението на този закон се издава правилник, който се одобрява от министъра на народното просвещение.

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които приемат чл. 14 така, както се прочете от докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Данчо Димитров (к): Чл. 14 става чл. 15. (Чете)

Чл. 15. Набраните средства по досегашния фонд за откупуване на учебници и учебни помагала за бедните ученици и за училищата преминават към фонда за набавяне на учебници и учебни помагала за бедни ученици и студенти.

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които приемат чл. 15 така, както се прочете от докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Данчо Димитров (к): Чл. 15 става чл. 16. (Чете)

Чл. 16. Този закон отменя наредбата-закон за Държавното издателство при Министерството на народното просвещение, закона за детската и младежката книжнина, както и всички разпоредби и други закони, правилници и наредби, които му противоречат.

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които приемат чл. 16 така, както се прочете от докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Дневният ред на днешното заседание е изчерпан. Следващото заседание на Великото народно събрание ще се състои утре, 23 октомври т. г., 15 ч., със следния дневен ред: (Чете)

1. Одобрение предложението за одобрение на сключената в София на 16 юли 1947 г. спогодба за обмяна на електрическа енергия между Румъния и Народната република България.

2. Второ четене на законопроекта за изменение на алинея втора на чл. 5 от закона за наименованията с народностно и обществено значение.

3. Първо четене на законопроекта за уреждане собствеността върху държавните и общински места, дадени или завзети за нуждите на бежанците.

4. Първо четене на законопроекта за изменение някои от бюджетите на министерствата и дирекциите за 1947 бюджетна година.

Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с така предложения дневен ред за утрешното заседание, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Обявявам заседанието за закрито.

(Закрито в 16 ч. 30 м.)

Секретар: (п) ДИМИТЪР ГЕОРГИЕВ

Началник на Стенографското отделение: (п) ТОДОР АНГЕЛИЕВ

Подпредседател: (п) АТАНАС ДРАГИЕВ